

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILINI O'RGATISH METODIKASI

Raximova Nargiza Mexriddinovna

Buxoro davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim kafedrası o'qituvchisi

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-6700-0686>

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatish sirlari, yosh xususiyatlari, bolalarga tilni o'rgatish usulini tanlash.

Kalit so'zlar: *immersion usul, talaffuz, "ingliz qo'g'irchoq", so'z kartalari (ya'ni so'z + tarjima + rasm)*

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

Рахимова Наргиза Мехриддиновна

Бухарский государственный педагогический институт

Преподаватель кафедры начального образования

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-6700-0686>

Аннотация: В этой статье раскрыты секреты преподавания английского языка школьникам, возрастные особенности, выбор метода обучения детей языку

Ключевые слова: метод погружения, произношение, «английская кукла», карточки со словами (т.е. слово + перевод + картинка)

METHODOLOGY OF TEACHING ENGLISH IN PRIMARY CLASSES

Rakhimova Nargiza Mekhriddinovna

Bukhara State Pedagogical Institute

Teacher of the primary education department

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-6700-0686>

Abstract: In this article, the secrets of teaching English to students, age characteristics, and the choice of the method of teaching children the language..

Keywords: immersion method, pronunciation, "English doll", word cards (i.e. word + translation + picture).

Kirish. Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi hamda boshqa manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda 2022-yil 1-yanvarga qadar maktabgacha ta'lim tizimida zamonaviy o'qitish shakllari, yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy qilinishi, jumladan, bolalarning o'sishi hamda maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish jarayonlarini monitoring qilinishi bo'yicha "Bolalar bog'chasi" axborot boshqaruv tizimini ishga tushirilishi va unga kiritiladigan ma'lumotlarning shaffofligini ta'minlanishi ko'zda tutilgan.

Bugungi kunda o'quv jarayoniga kompyuter va axborot texnologiyalarini olib kirish va dasturiy ta'minotni amalga oshirishni taqozo qilmoqda. Va uning mantiqan

davomi bo'lgan yangi O'zbekistonning 2022-2026-yillarga mo'ljallangan "Taraqqiyot strategiyasi" muhim ahamiyatga egadir. Har bir yosh avlodni zamon ruhida, o'z fikri va tafakkuriga ega, dunyo minbarlarida qo'rqmasdan, dadil so'zlay oladigan etib ulg'aytirish dolzarb vazifadir. Bu vazifalarni bajarish avvalo maktabdan, boshlang'ich sinfdan boshlanishi maqsada muvofiq bo'ladi. Umumiy o'rta ta'lim tizimi o'quvchi shaxsini shakllantirish va uning kasb-hunar tanlashida muhim davr hisoblanadi. Shu ma'noda aytish mumkinki, Umumiy o'rta ta'lim bilimlarning zarur hajmini beradi, mustaqil fikrlash, tashkilotchilik qobiliyati va amaliy tajriba ko'nikmalarini rivojlantiradi, dastlabki tarzda kasbga yo'naltirishga va ta'limning navbatdagi bosqichi tanlashga ko'maklashadi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga boshlang'ich ingliz tilini o'rgatishga asoslangan manbalariga A.M. Pishkalo, V.Manaxov, Y. M. Kolyagin, L.P. Stoylova, A. A. Stolyar, N. Y. Valenkin, I.K. Andronov, K. Muxammedov, N. G'aybullayev, N. Hamidova, Z. Ibragimova kabi olimlar salmoqli hissa qo'shgan.

Farzandingiz bilan ingliz tilini o'zingiz qanday o'rganishni boshlashingiz mumkin: "immersion" usuli. Yaqinda Bella Devyatkina ismli bola butun mamlakatimizni zabt etdi. 4 yoshida bu qiz 7 (ona tilidan tashqari) tillarda gapiradi: ingliz, nemis, frantsuz, ispan, italyan, xitoy va arab. Aslida, bola ko'proq tillarni o'rganishi mumkin, chunki Masaru Ibuka mashhur "Uchdan keyin juda kech" kitobida yozganidek: "... bolaning miyasi cheksiz miqdordagi ma'lumotlarga ega bo'lishi mumkin ..."

Agar oilada ona rus bo'lsa, otasi ingliz tilida, va enaga, aytaylik, nemis bo'lsa, bola hech qanday qiyinchiliksiz uchala tilda gaplashadi. Va tillarni "aralashtirish" bo'lmaydi (ko'p skeptiklar aytganidek). Ammo Bellaning ota-onasi ruslar! Qanday qilib bu mumkin? Ma'lum bo'lishicha, u ona bolaligidan u bilan faqat ingliz tilida gaplashar edi (ya'ni ikki tilli til uchun shart-sharoitlar sun'iy ravishda yaratilgan). Uning ota-onasi uning tillarga qiziqishini payqashganidan so'ng, ular ona tilida o'qituvchilarni yollashdi - va bu bolalar poliglott edi. Agar siz ingliz tilida mukammal gapiring va faqat u bilan gaplashish uchun o'zingizni ishonchli his qilsangiz, unda hech qanday nazariya va maqolalar bo'lmaydi. Faqat chaqalog'ingiz bilan ingliz tilida gapiring, hammasi shu. Bu holda siz maktabgacha tarbiyachi bilan rus tilida gaplasha olmaysiz. Oila a'zolaringiz u bilan rus tilida gaplashadi, ammo siz faqat ingliz tilidasiz.

Bola bilan ingliz tilini qaysi yoshdan o'rganishni boshlash kerak? Ushbu masala bo'yicha o'qituvchilar o'rtasida to'liq munozara boshlandi: qachon boshlash yaxshiroq, bolalar bilan ingliz tilini o'rganishga arziydimi yoki yo'qmi? Bolaning ona tilini shakllantirish jarayonini tugatishini kutishdir... Ya'ni, u aniq ovoqli talaffuzga va to'g'ri rivojlangan nutqqa ega bo'ladi. Har bir bola har xil rivojlanayotganligi sababli, aniq vaqt oraliqini nomlash mumkin emas, ammo eng kam 2,5 yoshdan oldin emas. Eng yaxshisi bolani maxsus til bog'chasiga yuboring iloji bo'lsa. Keyin siz bunday jiddiy mas'uliyatni o'z zimmangizga olmaysiz, bundan tashqari, bola ongida xuddi shunday "tillarni ajratish" ga ega bo'ladi (uyda - ruscha, bolalar bog'chasida - inglizcha). O'yinlar, multfilmlar, qo'shiqlar va boshqalar bilan siz o'zingizning bolaning qiziqishini va rivojlanishini qo'llab-quvvatlay olasiz. Agar siz hali ham farzandingiz

bilan ingliz tilini mustaqil ravishda o'rganmoqchi bo'lsangiz, unda siz uni "ingliz qo'g'irchoq" bilan motivatsiya qilishingiz mumkin... Qo'g'irchoq oling (siz qo'lqop qo'g'irchoq'idan foydalanishingiz mumkin) va u rus tilida hech narsani tushunmasligini aytib, uni chaqaloq bilan tanishtiring. "Ingliz ayol" bilan bog'lanish uchun u yangi, lekin juda ko'p narsalarni o'rganishi kerak.

Bolalar bilan ingliz tilini qanday o'rganish kerak: 5 aniq usul

1. Bolangiz bilan ingliz tilidagi multfilmlarni tomosha qiling. Sizningcha, u tushunmaydimi? Siz yanglishyapsiz this Bu yoshdagi bolalarda aql bovar qilmaydigan til sezgi bor. Ular so'zlarni tushunmasliklari mumkin, ammo ularga hissiyotlar qahramonlarning ovozi va bo'yalgan "yuzlarida" yordam beradi, musiqa ularga yordam beradi. Til o'rganish uchun maxsus rus tilidagi multfilmlardan ham foydalaning.

2. U bilan "o'rganing" inglizcha so'zlar va iboralar (birinchi so'z nafaqat tirnoqlarda). Bu darslar yoki mashg'ulotlar emas. Bu sizning bolangiz bilan kunlik aloqangiz, u davomida siz unga inglizcha lug'atni gapirasiz.

- Oyi, qarang - mashina!

- Ha, haqiqatan ham mashina. Ingliz tilida qanday bo'lishini bilasizmi? Avtomobil! Bu mashina.

3. U bilan bolalar bog'chasining qofiyalarini va qo'shiqlarini o'rganing. Bolaga ushbu oyatni kichik "dramatizatsiya" shaklida namoyish etish yaxshidir, chunki ko'plab she'rlar ularning ostida ma'lum bir s'ujetga ega va osongina ijro etiladi (jonli yoki qo'g'irchoqlarda).

4. Bolangiz bilan ingliz tilida kitob o'qing. Siz u muayyan so'zlarni bilganidan boshlashingiz mumkin. Oddiy syujetlar bolalar uchun juda tushunarli bo'ladi va rasmlar tushunarsiz narsalarni tushuntiradi. Agar biron bir kitob uni chindan ham qiziqtirsa, uni o'zi olib boradi va unga qaraydi, o'rganadi (bu o'qishni o'rganishga turtki beradi). Bundan tashqari, bola so'zlarni ko'zlari bilan "suratga oladi" va ularning tashqi qiyofasini yodlaydi. Bu chiqadi sizning vazifangiz - uni o'qishga qiziqtirish. O'qishni muntazam o'rganish faqat 4-5 yoshdan boshlanadi, oddiydan murakkabgacha bo'lgan tamoyilga ko'ra ingliz tilini o'rganib boradilar.

5. Kichkintoyingiz bilan qiziqarli o'yinlarni boshlang! Va u ushbu o'yin davomida siz unga biror narsani o'rgatayotganingizni sezmaydi. Bola juda yoshligida qo'shma o'yinlarni tashkil qiling. Katta yoshdagi "talaba" ga ingliz tilini o'rganish uchun onlayn o'yinlar taklif qilinishi mumkin. Quyida ikkalasining ham ro'yxati keltirilgan:

- Miya bo'roni

Ushbu uslub, shuningdek, muammoni muhokama qilish va hal qilishga qaratilgan. Biroq, ingliz tilini o'qitishning ushbu uslubiga ko'ra, tinglovchilar ikki guruhga bo'linadi - "g'oyani ishlab chiqaruvchilar" va aslida "bo'ron" oxirida har bir "generator" pozitsiyasini baholaydigan "mutaxassislar".

- Bolalar uchun ingliz tilini o'rganish uchun o'yin texnikasi.

Uning asosiy afzalliklari - darslarga majburlash mexanizmining yo'qligi va bolaning unga bo'lgan katta qiziqishi. O'qituvchi bolalar bilan o'rganilayotgan lug'at

va grammatik inshootlar uchun turli xil o'yinlarni o'tkazadi, ular davomida bolalar tezda eslab qolishadi va ularni nutqda qo'llashni o'rganadilar.

Xulosa

O'zbekiston Respublikasida jahonning rivojlangan mamlakatlari kabi bilingualizm texnologiyalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Chet tillarini o'rgatishning milliy tizimini shakllantirish, barcha sohalarida zamonaviy metodik yondashuvlarni joriy etish va undan foydalanish, jahon axborot resurslaridan bahramand bo'lishni kengaytirishga mustahkam zamin yaratilmoqda. Endilikda mamlakat iqtisodiyoti, insonlar hayoti va jahon hamjamiyatidagi o'rni axborot-texnologik rivojlanishning holatiga bog'liq bo'lib qolmoqda. Respublikada ta'lim-tarbiya jarayoni bilan bog'liq o'zgarishlar ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, uni milliy ruh bilan sug'orish, samarali an'anaviy uslublarni saqlab qolgan holda yangilarini yaratish va amaliyotda qo'llash borasida olib borilayotgan ishlarga bog'liq. Bu yo'nalish keng qamrovli bo'lib, mazmunan takomillashib bormoqda.

Ta'limda zamonaviy metodik yondashuvlarni qo'llash ta'limning butun jarayonini aniq reja asosida tashkil qilish va o'quv jarayonini maqsadga ko'ra individuallashtirishni nazarda tutadi. Shunday ekan, barcha fanlar bilan bir qatorda chet tili o'qitish jarayonini ham axborot texnologiyalari, interfaol metodlar asosida tashkil etish darsni nafaqat samarali, balki, qiziqarli qilishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Raximova N. M. Samatova M. O. ZAMONAVIY METODIK YONDASHUVLAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLARDA ULUSH VA KASR SON TUSHUNCHASINI O'RGATISH METODIKASI.649-651-BETLAR

2. BOSHLANG'ICH SINF MATEMATIKA DARSLARIDA ULUSH VA KASR SON TUSHUNCHASINI O'RGATISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR Raximova Nargiza Mexriddinovna, Buxoro davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim kafedrası o'qituvchisi <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-6700-0686>
<https://doi.org/10.53885/edinres.2024.2.2.038>

3. Saidova M. EDUCATE STUDENTS BY SOLVING TEXTUAL PROBLEMS //European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. – 2019. – T. 7. – №. 12.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6108-son [Farmoni](#).

5. N.M.Raximova, M.T. Temirqulova MAKTABGACHA TA'LIM JARAYONIDA KASR SON TUSHUNCHASINI O'RGATISH METODIKASI. YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASI: MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMINING INNOVATSION RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI.243-246-BETLAR.

6. Opportunities to Evaluate Teachers' Work Rakhimova Nargiza Mekhriddinovna 1 1 Bukhara State Pedagogical Institute, Teacher of the "Primary Education" department